

22. september 2025

EM2025/15b

Åbningsdebat på baggrund af åbningstale af Formanden for Naalakkersuisut.

(Formanden for Naalakkersuisut)

Ærede formand for Inatsisartut. Ærede medlemmer af Inatsisartut, Naalakkersuisut og mine landsmænd.

Oversat - Nu indleder vi det første år efter valget. I Siumut glæder vi os til arbejdet og går til opgaverne med stor vilje og engagement. Vores politiske arbejde tager altid udgangspunkt i landet og befolkningen. Derfor vil vi tydeligt sige, at vi uden tøven vil støtte de tiltag, vi vurderer er til gavn for hele samfundet – og lige så klart påpege det, der kræver kritik.

Fredag hørte vi formanden for Naalakkersuisut holde sin åbningstale. Vi takker for ordene – men vil understrege, at samarbejde ikke må være et tomt ord. Politisk samarbejde må bygge på borgernes behov, særligt med blik for bygder og yderdistrikter, og udformes ud fra deres ønsker og håb. Vi ved alle, hvordan valgkampen blev ført, og at løfter ikke glemmes.

I Siumut understreger vi, at vi har ageret ansvarligt og udviklingsorienteret. Vi har ikke søgt magten på baggrund af løs snak, men på et reelt grundlag. Derfor fortsætter vi også nu. Siumut er et parti, man kan samarbejde med, et parti der tager del i de store beslutninger og ikke blot jagter billig popularitet.

Vi ønsker at møde vælgerne åbent og ærligt, uden masker og uden at søge magt gennem uærlige påskud. Hvis borgernes tillid til politikerne skal styrkes, er det dér, vi skal stå.

Der må heller ikke være tvivl om, at Naalakkersuisut arbejder på grundlag af koalitionsaftalen, men også at aftalen tilpasses og justeres, når det er nødvendigt.

Investering i mennesker

Formanden for Naalakkersuisut har sagt, at der skal investeres i mennesker. Det glæder os i Siumut, for det er en målsætning, vi altid har haft – en af vores vigtigste grundpiller.

Børn skal have bedre muligheder i skolen, bedre vilkår i daginstitutionerne, sundhedsvæsenet skal forbedres og drives ud fra borgernes behov, og arbejdspladser skal skabes og udvikles. Unge skal have uddannelsesmuligheder, voksne skal kunne omstille sig, hvis nødvendigt, ældre skal inddrages og respekteres – og landet skal i alle henseender bære præg af frihed.

Vi glæder os derfor over, at formanden markerede dette i sin tale. Vi er klar til at samarbejde – men vi forventer, at ordene bliver omsat til virkelighed. For i politik kan resultater, der gavner flertallet, kun skabes gennem samarbejde.

Dog bemærkede vi, at formanden ikke gik i dybden med koalitionsaftalens konkrete initiativer for skolen. Hvorfor blev klare og håndgribelige initiativer for børnene ikke nævnt? Vi ønsker derfor, at Naalakkersuisut uddyber, hvilke konkrete tiltag på folkeskole- og daginstitutionsområdet, der skal gennemføres. Siumut er overbevist om, at en stærk folkeskole i gode omgivelser er en bærende grundsten i vejen mod Grønlands selvstændighed.

Borgernes økonomi, turisme og sundhed

Formanden har også peget på, at stigende udgifter rammer familier og ældre. Det bekymrer os i Siumut. Når priserne på mad, boligopvarmning og daglige fornødenheder stiger, må der politisk handles. Vi vil især arbejde for bedre forhold i bygder og yderdistrikter, hvor udfordringerne er størst. Vi mener, at der hurtigt bør sættes ind med støtte til børn, familier og ældre.

Turismen er nævnt som et udviklingsområde. Ja, turisme rummer store muligheder, men den skal udvikles med udgangspunkt i befolkningen. Vi skal skabe en turisme, der gavner landet og giver arbejdspladser – ikke en, hvor udenlandske aktører tager gevinsten. Grønlands udvikling skal ske med det grønlandske folk som centrum.

Sundhedsvæsenet blev også nævnt. Her er vi enige: Ventetiderne er for lange, og borgernes tillid skal styrkes. Vi takker de ansatte, der yder en stor indsats, men vi må sikre flere hænder og skabe attraktive vilkår. Det skal gælde hele landet – ikke kun de store byer. Siumut peger på, at vi kan indføre nye organiseringsformer, som i de nordiske lande med praktiserende læger tæt på borgerne. Alle har ret til tryghed og nærhed i sundhedsbetjeningen.

Reform, samarbejde og økonomiske grundlag

Formanden sagde, at alle, der kan, skal arbejde, og at reformer er nødvendige. Det er forståeligt. Men vi savner en tydelig plan for finansloven. Vi frygter underskud.

Vi savner investeringer i arbejdspladser, erhvervsudvikling, unges muligheder og i at bruge landets ressourcer bedre. Vi hører ofte tale om samarbejde – men erfaringen viser, at det ikke altid er blevet fulgt. I fiskeriet har vi set det modsatte. Vi noterer dog, at formanden nu lægger op til samarbejde. Det hilser vi velkomment, men samarbejde skal være konkret og mærkbart for borgerne. Fiskere og fangere skal høres, og kvotesystemet ændres, så landet og borgerne får fordelene – ikke kun de store selskaber.

Børn og unge

Formanden sagde, at mange børn og unge er udsatte og har brug for hjælp. Det er sandt.

Det er alvorligt, at så mange børn i et lille samfund må anbringes uden for hjemmet. Millionbeløb bruges hvert år – det må ændres. Det kræver også en indsats mod misbrug af alkohol og stoffer.

Derfor vil vi gerne vide, hvor langt Naalakkersuisut er kommet i arbejdet med at ændre behandlingsmetoder.

Siumut ønsker, at børn og unge får bedre muligheder, at udsatte familier får hjælp, og at alle børn får reelle muligheder i skolen og videre frem. Uden konkrete handlinger sker der intet.

Ældre

Formanden pegede på, at en voksende ældrebefolkning er en af de store udfordringer. Det anerkender vi – men vi ser det også som en mulighed for at styrke vores værdier.

Ældre, der har arbejdet for samfundet gennem mange år, skal mødes med respekt. Men situationen er alvorlig, fordi tidligere statslig styring har været utilstrækkelig. Vi ønsker, at ældre får en værdig omsorg. Det kræver flere midler til social- og sundhedsområdet, bedre sundhedstilbud tættere på borgerne og respektfuld inddragelse af ældres erfaringer.

Spiralsagen

Vi har hørt formandens undskyldning i spiralsagen. Men ord alene er ikke nok. Kvinderne, der blev udsat for overgreb, fortjener konkret handling. Derfor glæder vi os over, at der i finansloven for 2025 er afsat midler til erstatning, og at disse midler videreføres.

Siumut insisterer på, at de berørte ikke må mødes med administrative barrierer. De har alle ret til erstatning. Men derudover mener vi, at der også skal ydes personlig hjælp. Det skal respekteres.

Grønlands placering i verden – selvstændighed

Formanden sagde, at Grønlands placering i verden er vigtig. Det er vi helt enige i. Men det kræver, at vi overtager flere beføjelser. Siumut mener, at tiden er inde til et klart skridt fremad.

Vi hilser nye initiativer velkommen – som havnebyggeri i Qaqortoq, lufthavn i Ittoqqortoormiit og sundhedssamarbejdet i Danmark – men de skaber ikke selvstændighed. Hvis vi ikke passer på, vil vi blive stadig mere afhængige af dansk finansiering. Vi må skabe vores egne økonomiske muligheder.

Siumut understreger derfor, at vejen mod selvstændighed er afgørende. Alle politiske områder – herunder udenrigspolitikken – skal overtages. Kun sådan kan Grønland fuldt ud respekteres som nation og skabe et stærkere økonomisk grundlag.

Respekt, fællesskab og kultur

Formanden fremhævede respekt, anerkendelse og fællesskab. Det er vigtigt – og vi er enige. Men respekt begynder hos den enkelte. Vi husker, hvordan tonen i de seneste år har været præget af mangel på respekt. Vi må ændre den politiske kultur – og det vil Siumut bidrage til. Men vi forventer også handling, ikke kun ord.

De næste fire år

Formanden sagde, at grundlaget skal være stabil økonomi, jobskabelse, pensioner, reformer, stærkere international profil og bedre erhvervsvilkår. Det er gode mål. Men vi mangler stadig at høre, hvordan de konkret vil realiseres. Siumut er klar til at tage del i arbejdet.

Afslutning

Ærede medlemmer af Inatsisartut. Kære landsmænd.

Siumuts mål er klare:

- Kvinderne i spiralsagen skal have erstatning.
- Der skal investeres i mennesker.
- Der skal skabes konkrete forbedringer for børn og unge.
- Fiskeri og erhverv skal udvikles med respekt.
- Udviklingen i bygder og langs kysten skal styrkes.
- Og Grønland skal tage næste skridt mod selvstændighed.

Vi lover ikke guld og grønne skove. Men vi lover at arbejde på et realistisk grundlag. Vi lover at kæmpe for konkrete resultater. Vi lover at sikre et ansvarligt styret Grønland, skabe nye muligheder for befolkningen og arbejde målrettet for et fuldt selvstændigt Grønland.

Tak.

Erik Jensen

Siumut